

Förläng preskriptionstiden för ansvarsärenden till tio år

Allt fler beslut i Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd överklagas hos Kammarrätten. Många ärenden hinner preskriberas innan en slutgiltig dom fastställs och nu föreslår Socialdepartementet att den s k absoluta prekriptionstiden förlängs till tio år.

Läkarförbundets chefsjurist Jan Schöldström motsätter sig dock en sådan förlängning.

I takt med att anmälningarna ökar till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, HSAN, ökar även antalet ärenden som överklagas till Kammarrätten och Regeringsrätten. Idag hör HSAN-ärenden till den grupp mål som ökar mest hos Kammarrätten.

Men många ärenden preskriberas innan en dom hinner falla i högre instans. I den s k Disciplinpåföljdslagen som trädde i kraft den 1 oktober 1994 fastslås en yttersta preskriptionstid på fem år. Det innebär att en påföljd i form av erinran eller varning aldrig kan åläggas personal inom hälso- och sjukvården senare än fem år efter en förseelse. Inte heller kan en påföljd ändras av högre instans efter den tiden.

1995 överklagades 638 HSAN-beslut hos Kammarrätten. Fyra av dessa hann preskriberas innan en slutlig dom kunde avges. Hittills i år har 508 HSAN-ärenden nått Kammarrätten, varav nio har hunnit preskriberas.

Sedan 1991 har 43 HSAN-ärenden hos Kammarrätten passerat tidsgränsen för preskribering.

Tidsaspekten mindre viktig

Nu föreslår Socialdepartementet att den absoluta preskriptionstiden förlängs till tio år. Upprinnelsen är ett fall där en patient som ansett sig felbehandlad överklagat HSANs för patienten negativa beslut.

Kammarrätten fick in ytterligare ytterranden som skulle kunna haft betydelse för domslutet, men innan domen hann avges preskriberades ärendet.

Privatpersonen vände sig då till Socialdepartementet och begärde att lagen borde ändras. Departementet införskaffade ytterligare ett antal fall som belyser problemet och ett förslag om förlängd preskriptionstid har nu gått ut på remiss.

– Från patientens horisont är tidsaspekten mindre viktig, det som har betydelse är att få ett slutgiltigt beslut, säger Marianne Hultmark som är handläggare av ärendet vid Socialdepartementet.

Oacceptabelt för läkarna

Remisstiden för departementets promemoria går ut den 30 september och Läkarförbundet har ännu inte utformat något slutgiltigt svar. Men förbundets chefsjurist Jan Schöldström tycker att förslaget är dåligt.

– Visst ligger det något i resonemanget att det är viktigt med ett slutgiltigt beslut. Men två instanser på fem år borde myndigheterna klara av.

– Att det sedan drar ut på tiden genom en allt för långsam handläggning kan inte accepteras av våra medlemmar. Det är ju de som blir lidande, säger Jan Schöldström som menar att man borde öka resurserna på handläggningen i stället för att förlänga preskriptionstiden.

Från Socialdepartementet anser man dock att den utdragna tiden beror på att många ärenden är så komplicerade att de ofta inte går att lösa inom den tid som finns till förfogande.

– Vissa ärenden ska gå mellan så många olika instanser att det inte går att ytterligare korta utredningstiden, säger Marianne Hultmark på Socialdepartementet. Hon har däremot ingen uppfattning om hur många ärenden som är av så komplicerad art.

Jan Schöldström medger att vissa

ärenden säkert är så komplicerade att utredningstiden inte går att korta ner.

– Men den absoluta huvudparten av ärendena bör gå att hantera inom femårsperioden, säger Jan Schöldström.

Får karaktären av ett straff

Det finns även en annan aspekt som talar för en bibehållen preskriptionstid. Syftet med en disciplinpåföljd är förvisso inte att straffa en enskild person, utan att öka patientsäkerheten, men den drabbade upplever ofta påföljden som ett straff. En förlängd preskriptionstid skulle ytterligare förstärka känslan av straff, enligt Jan Schöldström.

– Hur ska man kunna föra tillbaka erfarenheterna till sjukvården om det tar uppemot tio år innan ärendet avgörs? Efter så lång tid upplevs påföljden ännu mer som ett personligt straff.

Även Socialdepartementet reflekterar i promemorian över problemet att efter tio år uppnå avsedd effekt med en disciplinpåföljd, och man skriver även att rättssäkerheten för yrkesutövaren talar för en begränsad tid inom vilken en påföljd kan åläggas.

– Vi tar i promemorian även upp ett annat alternativ, nämligen att preskriptionstiden ligger fast för beslut i HSAN men att det finns en möjlighet för högre instans att pröva HSANs beslut även efter fem år, säger Marianne Hultmark.

– Remissinstanserna får naturligtvis föreslå det alternativet i stället, eller komma med helt egna förslag.

Peter Örn

Färre läkare utan arbete

Antalet arbetslösa läkare har minskat under sommaren enligt arbetslöshetskassan, AEA. I juli uppbar 169 medlemmar ersättning från AEA. Av de arbetslösa är 70 kvinnor (41 procent).

Den yrkesförening som har flest arbetslösa är Sveriges yngre läkares förening med 79 arbetslösa medlemmar. Där efter kommer Överläkarföreningen (31), Svenska företagsläkarföreningen (20), Distriktsläkarföreningen (9), Militärtläkarföreningen (3), Svenska privatläkarföreningen (2) samt Sveriges läkarförbunds chefsförening (1).

Dessutom tillkommer 24 arbetslösa läkare utan svensk legitimation.

Även siffror från AMS visar att antalet arbetslösa läkare har sjunkit. Under juni (de senast tillgängliga siffrorna från AMS) var antalet arbetslösa 852. 595 var helt arbetslösa och av dessa var 44 procent kvinnor.

Antalet ST-tjänster som annonserades ut första halvåret 1996 var 243 stycken. Flest utannonserade ST-tjänster hade Stockholms län (43), Gävleborgs län (16) och Malmöhus län (15). Lägst antal hade Kristianstads län (1), Skaraborgs län (2) och Örebro län (2). Flest utannonserade tjänster var inom allmänmedicin (44) och psykiatri (35).

För hela 1996 pekar den totala siffran på ca 500 utannonserade ST-tjänster. •